



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Detectio Nvgarvm Lvtheri, Cvm Declaratione Veritatis Catholicae, Et Confvtatione Dogmatvm Lvtheranorvm**

**Bundere, Jan van den**

**Louanij, 1551**

Doctrina Lutheranorum rapina[m] suadet. cap. xxxiij.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-35621**

de pane illo edat. Quis Christianus sine fide accedit? Sunt namque & alia quæ indignum reddunt sumentē, vt ad iudiciū manducet.

*Doctrina Lutheranorum rapinā suadet.*

CAP. XXXIII.

**P**HILOMATHES Stolidus ego Lutheri doctrinā ex Euangelio Christi dimanasse hactenus credidi. Sed vt video cum illo ex diametro certat.

**ORTHOD.** Christi Euāgelium docet obesse nemini, benefacere etiā inimicis, propria largiri pauperibus, aliena non expetere. Lutheri autē doctrina à furtis, rapinis, incendiis nō est aliena. In comitijs imperialibus Spiræ celebratis, An. 1526. duo libelli exigui sanè si paginas computes, sed si blasphemias ac virulentias numeres, magni: Vnus de destructione Hierusalem titulum præferebat, qui erat Lutheri: alter ascribebatur ficto thesaurario, vt eo commēto suspectus redderetur Regis Romanorū Ferdinādi, vir sanè catholicus thesaurarius. Ac inter alia nepharia hæc ibi legebatur: Egetis fortasse pecunia Germani, in Reipublicę vsus necessaria. Ex vobis maximū thesaurum ostendo, finite monachos & monachas, si qui velint liberè abire, & victū laborādo quærere: Eos verò quibus in suis fornicib⁹ deli-

## DOCTRINA LUTHERAN.

delitescere lubet, frugaliter alite, & ne quis huiuscemodi ignauum vitæ genus posthac sectetur cauetote. Tum quicquid opum illis superest in necessarios pauperum reipublice vsusque vestros vertite. Experiemini proculdubio intra paucos menses, quot centena aureorum millia vnus exiguè ditionis vestræ monachi, & id genus homines possideât. Neque hoc meum consilium quispiam aut seditiosum aut impiū iudicet, tam enim pium esse ( si opus foret ) ostendere possem, vt planè impij censendi sint principes, qui hoc nō exequantur. Malintq; ab agricolis, vinitoribus, opificibus, ciuibus, alijsque sibi subiectis tributa extorquere: quàm reipublice suaque ipsorum bona à malefidei possessoribus non auferre. Mirificè etiam laudat Lutherus eos qui collegijs, monasterijs, ecclesijsq; debitos census, redditusq;, ac decimas denegant, adimunt, alienant, aut rapiunt, vt tradit Cocleus in libello edito contra calūnias, archiepiscopo, & capitulo Maguntino obiectas.

Absente Lutero in pathmo sua conficta Andreas Carolstadius archidiaconus Vvittembergē re exequutus est quod Lutherus verbo docuerat, seuiens in imagines, & priscum missę ritum. Thomas autem Munce-  
 rus presbyter qui vxorem duxerat maiori ve  
 sania

fania quàm Carolstadius sæuire cœpit nõ so-  
 lum in imagines sanctorum (fortè lubricas re-  
 liquit intactas) verùm ipsa templa, altaria, &  
 monasteria diruere, sacramenta penitus abo-  
 lere, episcopos, monachos, presbyteros, atq;  
 principibus, omnem gubernandi potestatem  
 eripere conabatur, populum vndique concitans  
 in clerum, ac tandem in principes. Pulsus  
 propter impios conatus è varijs locis, tandem  
 peruenit Mulhusen oppidum imperiale Tu-  
 ringiæ. Ibi atque in pagis vicinis tam ciues  
 quàm rusticos, ad nephandissimas cõcionan-  
 do traxit impietates, adeo vt abolerent omnẽ  
 diuinum cultum, eijcerent clericos & mo-  
 nachos, spoliarent templa & monasteria, i-  
 mages diffringerent, conculcarent sacra-  
 menta, aliaque id genus multa committerent  
 dictu nephanda. Nec his facinoribus conten-  
 ti & sacrilegijs, processerunt vltra ad oppri-  
 mendas potestates seculares, ad rapienda bo-  
 na aliena, ad subiugandos sibi principes, ad  
 opprimendos nobiles, ad diruendas arces &c.

Multa tunc milia rusticorum insurrexe-  
 rūt in Sueuia, multa in Alsatia, multa in Fran-  
 conia, multa in ripa Rheni, multa in Turin-  
 gia. Et profligato vno cuneo, mox obijcieba-  
 tur alius. Miserabilis tunc Germaniæ superio-  
 ris facies, nam intra vnum mensem mayum  
 maio

## DOCTRINA LVTHERAN.

maiores cædes, clades & vastitates passa est superior Germania, quàm decennali bellum à gallis tum ab Hispanis, passa sit Italia. Scribit Dominus Conradus Vvimpina in vna Franconia deuastata esse monasteria & arces. 293. Vnus lotharingiæ Dux Anthonius in vna Alfatia supra 26. milia rusticorum occidit. Quot autem peremit liga sueuica, Quot elector Palatinus, Quot marchio casymirus. Quot alij, incertum est. Præuauerunt enim rustici omnibus donec principes Georgius Dux Saxonie, Philippus Langrauius Hasiæ cum alijs coniunctis principibus coadunarent exercitum, quo facile fuit vincere rusticos inermes, rei militaris ignaros, & sine ordine proruentes. Similiter Bernenses demoliti sunt altaria, imagines confregerunt, missas penitus aboleuerunt, exequias, anniuersaria memorias defunctorum, dedicationes templorum, habitus monachorum, vsus sacrarum vestium, dies ieiuniorum, festa sanctorum eliminauerunt. Et nouas nuptias sacerdotibus monachis & monialibus concesserunt. Hoc quoque imitatae sunt quatuor imperiales ciuitates Argentinensis, Constantien Memmingen, & Lindamensis, negantes veritatem corporis Christi cum Zvvinglio & Oecolampadio. Hi sunt speciosi

speciosi fructus euangelij tui Luthere. Questi estis aliquando Germani vobiscum etiam Staupitius indulgentiarum prætextu expilatam Germaniam. Vocentur æqui arbitri, non dubito quin asseueraturi sint, centuplo eam magis exhaustam, expoliatamque suis opibus, Lutheri pernitiōsa doctrina, quàm indulgentijs. In mentem veniat quàm ante Lutherum exortum Germani intus forisque floruerint, quàm hostibus fuerint formidabiles, quàm pecorum opumque diuites, quàm denique domestica virtute omnibus amabiles fuere, iam verò exhausti sunt diuitijs, viribus, potentia, & gloria.

PHILOMATHES Displicuit Germanis in clero scæda dilapidatio patrimonij Christi. Nam quæ bene ministrantium ac pauperum debent esse stipendia, meretrices & lenones decoxere: Aues & canes magis ex eis alebantur quàm pauperes, interim diuina negligebantur, ne dicam atrocius contenebantur, vita delicatos ac molles magis quàm clericos exprimebat. Quis hæc cerneret æquis oculis.

ORTHOD. Vitam aut acta aliquorum illaudata non probo. Neque omnes credo eiusmodi esse aut fuisse. Loth iustus in Sodomis inuentus est. Et Abraham inter Chanaanos. Si quorundam vita reprehensibilis erat  
summis

DOCTRINA LVTHERAN.

summis viribus adnitendum erat vt emen-  
daretur. Sed dum mederi te iactitas, plagam  
facis Luthere immedicabilem, conculcans &  
diruens omnia, nihilque distinguens. Si mo-  
nachis aut sacerdotibus non licuit habere tam  
opulenta stipendia, Vndè tibi raptori licet  
habere? permitte equum iudicium, vtrius iu-  
stior est possessio raptoris an prius possiden-  
tis? Propter Deum fundata sunt. Propter  
quem tu diripis & possides? Dicis eos nihil  
piè propter ea fecisse. Quid piè propter ea tu  
facis? Per ea (te iudice) peccauerunt delitijs  
vacâtes. Non omnes, Tu verò ad quid aliud  
vsurpas bona opulentarum abbatiarum seu  
collegiorum, quàm ad mundanam pompam,  
& voluptatem? An non erant illi multo mi-  
sericordiores, benignioresque erga suos sub-  
ditos, erga peregrinos, erga omnis generis  
pauperes, quàm nunc vos noui monachi aut  
ecclesiastici? An non plus commodi habuit  
plebs è monasterijs antea, quàm modò? An  
non multi agricolæ ibi solamen habebant &  
refugium in suis necessitatibus magis quàm  
nunc habeant?

DE